

НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ
АГРОТЕХНОЛОГІЙ, СЕЛЕКЦІЇ ТА
ЕКОЛОГІЇ

Матеріали

XII науково-практичної інтернет-конференції

«АКТУАЛЬНІ НАПРЯМКИ ТА ІННОВАЦІЇ У ВИРІШЕННІ ПРОБЛЕМ ГАЛУЗІ РОСЛИННИЦТВА»

присвячена 180 річчю з дня народження
професора АНАСТАСІЯ ЄГОРОВИЧА ЗАЙКЕВИЧА

5 травня 2022 року

м. Полтава

ПОЛТАВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Кафедра рослинництва
ПОЛТАВСЬКА ДЕРЖАВНА СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКА
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ ІМЕНІ М. І. ВАВИЛОВА
ІНСТИТУТ РОСЛИННИЦТВА ІМЕНІ В.Я. ЮР'ЄВА НААН
УСТИМІВСЬКА ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ РОСЛИННИЦТВА
ІНСТИТУТ АГРОЕКОЛОГІЇ І ПРИРОДОКОРИСТУВАННЯ НААН
ДОСЛІДНА СТАНЦІЯ ЛІКАРСЬКИХ РОСЛИН
ПОЛТАВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ЕКОНОМІКИ ТА ТОРГІВЛІ
ЛУБЕНСЬКИЙ КРАСЗНАВЧИЙ МУЗЕЙ
ІМЕНІ ГНАТА СТЕЛЛЕЦЬКОГО

Матеріали XII науково-практичної інтернет–конференції
«Актуальні напрямки та інновації у вирішенні проблем галузі
рослинництва» присвячена 180 річчю з дня народження
професора АНАСТАСІЯ СГОРОВИЧА ЗАЙКЕВИЧА

(5 травня 2022 року)

РЕДАКЦІЙНА КОЛЕГІЯ: Маренич М.М. – доктор с.-г. наук, директор ННІ агротехнологій, селекції та екології; Гангур В.В. – доктор с.-г. наук, завідувач кафедри рослинництва (**відповідальний редактор**); Марініч Л.Г. – кандидат с.-г. наук, ст. викладач кафедри рослинництва (**відповідальний секретар**); Самородов В.М. – доцент кафедри захист рослин; Бараболя О.В. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва; Куценко О.М. – кандидат с.-г. наук, професор кафедри рослинництва; Шевніком М.Я. – доктор с.-г. наук, професор кафедри рослинництва; Пипко О.С. – кандидат с.-г. наук, професор кафедри рослинництва; Ляшенко В.В. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва; Антонєць О.А. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва; Кочерга А.А. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва; Філоненко С.В. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва; Єремко Л.С. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва; Шакалій С.М. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва; Міленко О.Г. – кандидат с.-г. наук, доцент кафедри рослинництва; Антонєць М.О. – кандидат психологічних наук, доцент кафедри рослинництва; Шовкова О.В. – кандидат с.-г. наук, старший викладач кафедри рослинництва.

Рецензенти:

Поспєлов С.В., доктор с.-г. наук, завідувач кафедри землеробства і агрохімії ім. В.І. Сазанова;
Шокало Н.С., кандидат с.-г. наук, доцент кафедри селекції, насінництва і генетики.

Рекомендовано до друку вченою радою ННІ агротехнологій, селекції та екології
Полтавського державного аграрного університету, протокол № 8, від 12 травня 2022 року.

Матеріали XII науково-практичної інтернет-конференції «Актуальні напрямки та інновації у вирішенні проблем галузі рослинництва» присвячена 180 річчю з дня народження професора А. Є. Зайкевича / Редкол.: В.В. Гангур (відп. ред.) та ін. Полтавський державний аграрний університет, 2022. 123 с.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.6641805>

У збірнику матеріалів конференції, який присвячено фундатору сільськогосподарської дослідної справи в Україні професору А. Є. Зайкевичу, висвітлено нариси з біографії, результати аналітичних і бібліографічних досліджень, польових експериментів в землеробстві, рослинництві проведених науковцями Полтавського державного аграрного університету та інших навчальних закладів Міністерства освіти і науки України, науково-дослідних установ НААН. Призначений для наукових співробітників науково-дослідних установ, викладачів, студентів й аспірантів вищих навчальних закладів, керівників і спеціалістів сільськогосподарських підприємств.

Матеріали подаються в авторській редакції мовами оригіналів. Відповідальність за зміст і достовірність поданих матеріалів та наведених даних несуть автори.

ЗМІСТ

СЕКЦІЯ 1. БІОГРАФІЧНІ СТУДІЇ А.Є. ЗАЙКЕВИЧА, ЙОГО ВНЕСОК У РОЗВИТОК НАУКИ	7
Гангур В.В., Маренич М.М.	
Життєвий шлях та професійні здобутки Анастасія Єгоровича Зайкевича	7
Самородов В.М., Поспєлов С.В.	
Полтавська складова творчої спадщини А.Є. Зайкевича (1842-1931)	9
Антонець М.О., Антонець О.А., Дяченко Т.М.	
Духовна і соціальна спадщина Анастасія Зайкевича	16
СЕКЦІЯ 2. РОСЛИННИЦТВО	20
Алейник Л.М., Дикань О.Б., Гангур М.В.	
Структура урожайності сочевиці залежно від технології вирощування в Лівобережному Лісостепу	20
Баган А.В.	
Мінливість ознак продуктивності сортів ячменю ярого	22
Бараболя О.В.	
Вплив агротехнічних заходів на врожайність пшениці озимої	24
Гангур В.В., Єремко Л.С., Лень О.І.	
Оптимізація норми висіву нуту у зв'язку зі змінами клімату	27
Гангур В.В., Єремко Л.С.	
Оптимізація поживного режиму сої як основа підвищення продуктивності	29
Глуценко Л.Д., Лень О.І., Сокирко М.П.	
Вирощування пшениці озимої у беззмінних посівах і свозміні та якість її зерна	33
Глуценко Л.Д., Лень О.І., Сокирко М.П.	
Динаміка показників якості зерна кукурудзи за різноманітних систем удобрення	35
Жиліна Т.Б., Поспєлова Г.Д., Нечипоренко Н.І., Коваленко Н.П.	
Аналіз актуальних фітопатологічних проблем гороху	38
Коваленко Н.П., Поспєлова Г.Д., Усов Ю.В. Шацька І.Ю.	
Сучасні технології виробництва посадкового матеріалу суниці садової	41
Коваленко Н.П., Поспєлова Г.Д., Баранник Т.С., Пугач Т.А.	
Основні мікотоксини грибів роду <i>fusarium</i> sp.	44
Колосович М.П., Колосович Н.Р.	
Особливості вирощуванню сорту Астрагалу шерстистоквіткового фаворит	47
Короткова І.В.	
Особливості використання КАС при вирощуванні зернових культур	50
Куценко О.О., Дем'янюк О. С., Кічігіна О.О., Куценко Н.І.	
До методики оцінки схожості та енергії проростання свіжозібраного насіння звіробою звичайного	54
Ласло О.О., Ткачук О. П.	
Гумати у системі удобрення кукурудзи на зерно	57
Литвиненко О., Нечипоренко Н.І., Поспєлова Г.Д.	
Альтернаріози культурних рослин	60
Марініч Л.Г., Сокирко М.П., Кавалір Л.В.	
Вплив ширини міжрядь на формування кормової та насінневої продуктивності стоколосу безостого	65
Марініч Л.Г., Сокирко М.П., Кавалір Л.В.	
Формування кормової продуктивності стоколосу безостого залежно від сортових особливостей	67

Міленко О. Г., Соломон Ю. В., Вегеренко В. С.	
Вплив строків сівби та норми висіву на врожайність сої	70
Сахно Т.В., Семенов А.О.	
Праймінг насіння ріпаку ультрафіолетовим випромінюванням	73
Тоцький В.М.	
Вплив сортового складу на урожайність та якість зерна пшениці озимої	77
Харченко Ю.В., Харченко Л.Я., Кузьмищина Н.В., Вакуленко С.М.	
Колекція кукурудзи Устимівської дослідної станції джерело вихідного матеріалу для селекції	80
Філоненко С.В., Кочерга А.А., Дордус В.В.	
Розмір посівних фракцій насіння і продуктивність буряків цукрових	84
Філоненко С.В., Кучко Ю.О.	
Аналіз продуктивності буряків цукрових за різних норм висіву насіння	87
Філоненко С.В., Лебідь Р.С., Філоненко В.С.	
Продуктивність буряків цукрових за різних попередників у короткоротаційних сівозмінах	91
Філоненко С.В., Оніщенко Л.М.	
Вплив систем хімічного захисту від бур'янів на особливості формування продуктивного потенціалу буряків цукрових	95
Філоненко С.В., Пипко О.С., Короленко З.П.	
Сучасні гібриди буряків цукрових: переваги та недоліки	99
Філоненко С.В., Попов О.О., Філоненко Л.М.	
Ефективність регуляторів росту на посівах кукурудзи	103
Філоненко С.В., Райда В.В., Шарлай О.В.	
Вплив різних доз регулятора росту текамін макс на продуктивність буряків цукрових	107
Шакалій С. М., Шевченко В. В., Перепелиця О.В.	
Вплив біопрепаратів та способів їх використання на врожай соняшника	110
Шовкова О.В.	
Вплив елементів технології вирощування на врожайність посівів сої	113
СЕКЦІЯ 3. ЗБЕРІГАННЯ ТА ПЕРЕРОБКА ПРОДУКЦІЇ РОСЛИННИЦТВА	117
Бараболя О.В., Кириченко Д. В.	
Обґрунтування промислових технологій зберігання зерна в надзвичайних ситуаціях	117
Куцик Т.П., Глущенко Л.А.	
Особливості контролю показників якості ромашки лікарської та чабрецю звичайного при зберіганні	119

органічного виробництва рослинної сировини *Корми і кормовиробництво*. 2020. Випуск 89. С. 132–137. doi: 10.31073/kormovyrobnystvo202089-14.

2. Марініч Л.Г., Бараболя О.В., Кавалір Л.В. Вплив сортових особливостей селекційних зразків стоколосу безостого на довговічність і урожайність травостою. *Вісник ПДАА*. 2021. № 1. С. 90–96. doi:10.31210/visnyk2021.01.10.

3 Марініч Л. Г., Антоненць О. А. Вплив строків посіву на продуктивність стоколосу безостого в умовах Лісостепу України. *Вісник ПДАА*. 2021. № 3. С. 45–51 doi: 10.31210/visnyk2021.03.05

УДК 631.5:633.3

ФОРМУВАННЯ КОРМОВОЇ ПРОДУКТИВНОСТІ СТОКОЛОСУ БЕЗОСТОГО ЗАЛЕЖНО ВІД СОРТОВИХ ОСОБЛИВОСТЕЙ

Марініч Л.Г., кандидат с.-г. наук, старший викладач кафедри рослинництва

e-mail: liubov.marinich@pdaa.edu.ua

Полтавський державний аграрний університет

Сокирко М.П., кандидат с.-г. наук, директор,

Кавалір Л.В., завідувачка науково-виробничого сектору

e-mail: ds.vavilova@ukr.net

*Полтавська державна сільськогосподарська дослідна станція
ім. М.І. Вавилова*

За результатами досліджень кормової продуктивності в умовах Полтавської області краще вирошувати сорти Борозенський 7, Полтавський 5 та Сиваш.

Актуальність теми: Стоколос безостий (*Bromopsis inermis Holub*) – багаторічний високорослий злак, що займає за кормовими якостями і поширеністю одне з перших місць серед багаторічних злакових кормових трав [1].

Культура набула широкого поширення в польовому травосіянні завдяки високій врожайності та цінній кормовій якості. В 1 кг зеленої маси міститься 0,21 корм. од., в сніні – 0,48 корм. од. і 51 г перетравного протеїну [2]. Високі врожаї стоколосу безостого, зокрема добра залистяність та кормова цінність дозволяють включати його в травосуміші за створення культурних пасовищ. За широкого впровадження стоколосу безостого в культуру, господарства отримують високі врожаї зеленої маси та сіна в різних кліматичних умовах. В окремі роки врожайність сіна досягає 16–20 т/га (середня врожайність близько

14,5 т/га) [3]. У підвищенні кормової продуктивності та якості корму в стоколосу безостого основна роль належить сорту.

Мета роботи. Розглянути прояв господарсько-цінних ознак продуктивності у сортів стоколосу безостого, що занесені до державного реєстру сортів України і рекомендувати кращі за кормовою продуктивністю для умов Полтавської області.

Матеріали та методи досліджень. Дослідження проводили на дослідному полі Полтавської державної сільськогосподарської дослідної станції імені М.І. Вавилова ІС і АПВ НААН України. Це центральна частина Східного Лісостепу України, майже на умовній межі із Північним Степом і Південним Лісостепом, зона недостатнього зволоження. Ґрунт темно-сірий опідзолений, який характеризуються такими агрохімічними показниками орного шару на глибині 0–30 см: гідролітична кислотність 1,9–3,3 мг екв. на 100 г ґрунту; вміст гумусу – 2,44–3,46 %; рН сольової витяжки – 5,8–5,9; рухомих форм фосфору – 13–21 мг на 100 г ґрунту; азоту, що легко гідролізується – 4,42–7,94 мг на 100 г ґрунту; обмінного калію – 16–20 мг на 100 г ґрунту; сума ввібраних основ – 21–30 мг на 100 г ґрунту. Об'єктом дослідження слугували вісім сортів стоколосу безостого занесені до Державного реєстру сортів придатних для поширення в Україні.

Результати досліджень. У умовах Лісостепу України, за сприятливих погодних умов, стоколос безостий здатний формувати два врожаї зеленої маси, і він є двохукісною культурою.

В 2019 році урожай зеленої маси у сортів стоколосу безостого коливався від 27,2–40,9 т/га. Найвищу врожайність мав сорт Полтавський 5 (40,9 т/га). Середній рівень врожайності мали сорти Борозенський 7 (37,0 т/га), Таврійський (35,9 т/га), Сиваш (38,2 т/га) та Геліус (31,4 т/га). Низький рівень урожайності зеленої маси був у сортів Арсен (27,9 т/га), Марс (26,9 т/га), Скіф (27,7 т/га) та Полтавський 30 (27,2 т/га). Урожайність у сорту стандарту, Полтавський 52, становила 30,0 т/га.

У 2020 році урожайність зеленої маси у сортів коливалася від 23,9–36,1 т/га. Високий рівень урожаю зеленої маси забезпечили сорти Полтавський 5 (36,1 т/га), Борозенський 7 (35,9 т/га), Арсен (36,7 т/га). Середній рівень врожайності досягнуто сортами Таврійський (29,8 т/га), Сиваш (31,1 т/га), Скіф (28,9 т/га). Невисокий врожай зеленої маси мали сорти Геліус (27,8 т/га), Марс (28,1 т/га), Полтавський 30 (23,9 т/га). Урожай зеленої маси у сорту-стандарту становив 30,0 т/га.

У 2021 році урожай зеленої маси у сортів коливався від 29,7–36,8 т/га. Найвищий урожай за даною ознакою був у сорту Полтавський 5 (36,8 т/га). Всі інші сорти мали низький рівень врожайності зеленої маси в порівнянні із сортом стандартом Полтавський 52, у якого цей показник був на рівні 34,9 т/га.

За трирічними даними, за ознакою урожай зеленої маси виділилися сорти Борозенський 7, Полтавський 5 та Сиваш, які за рівнем врожайності зеленої маси перевищували стандартний сорт Полтавський 52.

Що стосується врожаю сухої речовини то в 2019 році у сортів стоколосу безостого, що вивчали він знаходився у межах 10,0–14,2 т/га. Найвищий врожай сухої речовини був характерний для сортів Полтавський 5 (14,2 т/га), Геліус (11,9 т/га). Середній врожай мали сорти Таврійський (11,0 т/га) та Полтавський 30 (11,2 т/га). Низькою врожайністю сухої речовини вирізнялися сорти Борозенський 7 та Марс (10,1 т/га), Сиваш (10,0 т/га), Арсен (10,7 т/га). Урожай сухої речовини у сорту стандарту становив 10,5 т/га.

У 2020 році максимальна врожайність сухої речовини була у сортів Полтавський 5 (12,3 т/га), Борозенський 7 (11,0 т/га) та Арсен (11,2 т/га). Середній рівень врожайності сухої речовини мали сорти Таврійський (10,1 т/га) та Геліус (10,2 т/га), а низький – сорти Сиваш та Марс (9,6 т/га), Скіф (9,5 т/га), Полтавський 30 (9,9 т/га). Врожай сухої речовини у сорту стандарту Полтавський 52 становив 9,8 т/га.

У 2021 році врожай сухої речовини у сортів, що вивчали коливався у межах 10,2–12,3 т/га. Найвищим він був у сортів Полтавський 5 (12,3 т/га) та Полтавський 30 (12,1 т/га). Середній рівень врожайності досягли сорти Борозенський 7, Геліус та Таврійський (11,4 т/га). Низький рівень врожайності був у сортів Арсен (10,5 т/га), Сиваш (10,2 т/га), Марс (10,9 т/га) та Скіф (10,6 т/га). Урожайність сухої речовини у сорту стандарту Полтавський 52 дорівнювала 11,2 т/га. За результатами трирічних досліджень (2019–2021) кращими за урожаєм сухої речовини були сорти Полтавський 5 та Геліус.

Висновок. За результатами досліджень за кормовою продуктивністю в умовах Полтавської області краще вирощувати сорти Борозенський 7, Полтавський 5 та Сиваш.

Бібліографічний список

1. Бабич А. О. Світові земельні і продовольчі ресурси. Київ: Аграрна наука, 1996. 570 с.
2. Марініч Л.Г. Завдання та напрямки селекції багаторічних трав *Сучасні тенденції в сільському господарстві*: матеріали Всеукр. дистанційної наук.-практич. конференції, 07 жовтня 2020 р., Полтава, 2020. С. 86–88.
3. Марініч Л. Г., Бараболя О. В., Кавалір Л. В. Вплив сортових особливостей селекційних зразків стоколосу безостого на довговічність і урожайність травостою. *Вісник ПДАА*. 2021. № 1. С. 90–96. doi:10.31210/visnyk2021.01.10